

**TUINVOGEL
TELLING
SPECIAL**

 **De Nationale
Tuinvogeltelling**
Van Vogelbescherming Nederland

VOGELS VOEREN

Vogels voeren is leuk! Nóg leuker is het in de aanloop naar de Tuinvogeltelling. Vogels krijgen dan de gewoonte je tuin te bezoeken, zodat er meer te tellen is. In deze special ontkracht Vogelbescherming de mythes die de ronde doen over vogels voeren, geven we antwoord op veelgestelde vragen en krijg je handige voertips.

Vogelbescherming
NEDERLAND

TUININRICHTING

Belangrijk voor we beginnen over vogels bijvoeren: richt je tuin of balkon zo in dat vogels er hun natuurlijke voedsel vinden. Een tuin met fruit, bessen, noten, zaden en insecten doet meer goed dan alleen maar bijvoeren.

Je tuin of balkon vogelvriendelijk maken kan gemakkelijk; tips vind je op de [website van Vogelbescherming](#).

Vul je postcode in op [mijnvogeltuin.nl](#) en doe de postcode vogelcheck. Je ziet dan welke vogels in jouw buurt leven en wat je voor ze kunt doen.

Tuininrichting

Mijn Vogeltuin

IS HET WEL GOED OM VOGELS TE VOEREN?

Ja, tuinvogels bijvoeren mag. Ze worden niet lui en dik, ze blijven hun natuurlijke voedsel zoeken en worden er niet afhankelijk van.

Voeren mág

Voeren kan geen kwaad voor de vogels en het brengt de natuur dichtbij. Voor de duidelijkheid: het is niet zo dat het móet. Tuinvogels blijven wilde dieren, die prima voor zichzelf kunnen zorgen, ook in de winter, mits onze tuinen vogelvriendelijk zijn ingericht.

Dikke vogels worden opgegeten

Voeren helpt vogels reserves op te bouwen voor de kou, of de trek, het

drukke broedseizoen, of de rui. Vogels eten echter nooit té veel. Ze worden niet lui of dik van bijvoeren. De reden is overduidelijk: als ze te dik zijn, zijn ze minder fit, opletterend en wendbaar en worden opgegeten.

Vogels blijven zelf voer zoeken

Vogels blijven altijd natuurlijk voedsel zoeken, ook als je bijvoert. Ze verleren dat niet. Instinctief nemen ze wat ze nodig hebben. Als je ineens stopt met voeren komen ze regelmatig kijken op de plek waar ze eten verwachten, maar ze gaan niet zitten wachten tot ze dood hongerren.

MAG JE ALLEEN MAAR VOEREN IN DE WINTER?

Nee, je mag het hele jaar bijvoeren, dat kan geen kwaad. In alle seizoenen zijn er omstandigheden waardoor ze wel een extraatje kunnen gebruiken.

Winter

's Winters is het duidelijk te zien dat het niet makkelijk is om buiten in de natuur te overleven. Kleine vogels verbranden 's nachts soms wel 10% van hun lichaamsgewicht en kunnen iedere calorie gebruiken.

Lente

Ook in de lente zijn de vogels blij als je bijvoert! Het broedseizoen breekt aan en ze hebben soms wel tien extra monden te voeden. Een vogelvriendelijke tuin waar veel kruiden en bloemen in staan is belangrijk: daar komen insecten op af, voer voor veel vogelsoorten. Vrouwtjes hebben veel kalk nodig om eieren te produceren. Je kunt ze helpen door kalk aan te bieden in de vorm van vergruisde eierschalen van kippen.

Zomer en herfst

Als je bijvoert in de zomer, help je vogels de kwetsbare periode van de rui door te komen en om lekker doorvoed de herfst in te gaan. In de herfst moeten de blijvers zich vervolgens dik genoeg eten om de Nederlandse winter te overleven en de trekvogels om duizenden kilometers te vliegen.

IS BIJVOEREN NIET SLECHT VOOR JONGE VOGELS?

Nee, bijvoeren is niet slecht voor jonge vogels. Vogelouders weten donders goed dat jonge vogels eiwit moeten eten. Ze werken zich te pletter om pieren, rupsen en vette larven te vangen. Als je voert, eten ze dat voornamelijk zelf (fijn, hoeven ze minder energie te steken in zoeken) en de kleine beestjes gaan naar de jongen.

Honderd hapjes

Zie je ze wel eens een hapje pindakaas - of wat je ook bijvoert - aan de jongen geven? Niks aan de hand. Die worden wel 100 keer per dag gevoerd en af en toe wat anders dan insect is geen probleem. Vertrouw het instinct van de ouders.

Voedseltekort

Pas als ze echt niks anders vinden, voeren vogelouders hun jongen met voer dat jij ze geeft.

Tip: voer als er jonge vogels zijn eiwitrijk voedsel, zoals insectenkorrels, meelwormen of een gekookt eitje!

WAT WEL VOEREN?

Zadenmengsels

Er zijn veel soorten zadenmengsels te koop. De betere bevatten maïsvlokken, verschillende zaden, zonnebloempitten en kleine stukjes pinda of noot. Besef dat kleine vogels hele tarwe- en gerstkorrels niet kunnen verteren. Zie je dat ze voer laten liggen, probeer dan een ander mengsel.

Zwarte zonnebloempitten

Zwarte zonnebloempitten in een voedersilo zijn het hele jaar top! Het oliegehalte in zwarte pitten is hoger dan in gestreepte pitten, dus je zult merken dat de vogels ze liever eten, probeer het maar eens. Je kunt ze ook zonder schil kopen.

Nigerzaad

Dit zijn kleine zwarte zaden met een hoog oliegehalte. Lekker voor putters en sijsjes.

Fruit

Zachte gehalveerde appels, peren, bananen, bessen en druiven, maar ook rozijnen, krenten en ander gedroogd fruit zijn uitermate geschikt voor vogels. Leg ze op de grond of de voertafel.

Pinda's

Pinda's zijn rijk aan vet en populair bij tuinvogels. Voer ze in een pindasilos. Vogels moeten er dan kleine stukjes afpikken. De kans is erg klein dat ouders hele pinda's aan de jongen voeren. Ze eten zelf ook geen hele pinda's, maar breken er altijd stukjes van af.

Hard vet (bollen) en vogelpindakaas

Vetbollen, vogelpindakaas en andere vetproducten al dan niet met insecten erin zijn uitstekend wintervoer: gezonde voedingsstoffen en veel calorieën om warm te blijven. In de zomer mag, maar dan hebben vogels minder vet nodig en bij warm weer kan het sneller bederven. Houd vet daarom in de zomer altijd goed in de gaten.

Meelwormen of insectenkorrels

Gevriesdroogde meelwormen of insectenkorrels zijn een heel

natuurlijke voedselbron voor vogels. Je kunt ze het hele jaar voeren, maar vooral in het voorjaar heeft dit meerwaarde voor jonge vogels.

Gekookt ei

Het lijkt wat tegennatuurlijk, maar een hard gekookt, geprakt kippeneitje, is een gezonde bron van eiwitten voor (jonge) vogels.

Eierschaal

Je maakt vogels ook blij met verkrui- melde eierschalen van hardgekookte eieren (geen rauwe!). Zeker in het broedseizoen, want voor het produceren van hun eieren hebben ze veel kalk nodig.

Geplette haver, muesli en cruesli

Restjes havervlokken of muesli kun je gerust aan de vogels geven, mits er geen zout in zit. Kijk hiervoor op de verpakking.

WAT NIET VOEREN?

'Mensen-pinda's'

Koop geen 'mensen-pinda's' en 'mensen-pindakaas' voor vogels. Vaak zit er zout bij en dat is slecht voor vogels. Er is niet voor niets speciale vogelpindakaas te koop.

Beschimmeld voer

Koop nooit pinda's of vogelvoer waar (zwarte) schimmel op zit. Is dat wel het geval, dan kan er een gifstof in zitten: aflatoxine. Maak de verkoper hierop attent.

Schimmelt het voer op de voertafel? Dan is het te lang blijven liggen. Verwijder het direct en voer wat minder. Als het voor de avond niet op is, was het te veel. Sommige schimmels zijn giftig voor vogels!

Brood

In brood zit zout, dus het is in grote hoeveelheden slecht voor vogels. Het tafellaken met broodkruimeltjes uitschudden kan geen kwaad.

Levende maden

Met (levende) maden moet je uitkijken. Zij kunnen de vogels niet alleen verwonden, maar ook besmettelijke ziektes bij zich dragen.

Zacht of vloeibaar vet

Olie en zachte vetten kunnen op de veren komen. Het isolatievermogen en de waterbestendigheid wordt daardoor minder. En om buiten te overleven heb je echt een warm en waterdicht pak nodig.

Vloeibaar vet heeft bovendien een laxerende werking wat niet gezond is voor vogels.

Melk

Geef nooit melk aan vogels! Hun darmen kunnen geen melk verteren. Krijgen ze het toch binnen, dan kunnen ze er maagaandoeningen van krijgen of zelfs dood aan gaan.

Alles waar een netje om zit

Gebruik geen netjes, niet bij pinda's, niet bij vetbollen, nergens bij. Vogels kunnen erin verstrikt raken en sterven of zichzelf verwonden. Ook waaien lege netjes nog wel eens de natuur in. Waarom bijdragen aan de plastic soep als het niet hoeft.

Zout

Zout is voor vogels nog veel ongezonder dan voor mensen. Hun nieren kunnen het niet goed verwerken. Voer vogels dus nooit producten met zout.

WAT EN HOE VOEREN VOOR WELKE VOGELS?

Voer gevarieerd, op verschillende plaatsen en voor elke vogel wat wils. Hieronder zie je per groepje vogels hoe je dat aanpakt.

Mus, vink, groenling

Groenlingen en de verschillende soorten mussen en vinken zijn echte zaadeters, met een forse snavel om zaden en pitten te kraken. Voer ze dus allerlei zaden, granen, mais, zonnebloempitten en pinda's. Strooi het op de grond (een sneeuwvrije plaats), of op een voedertafel. Veel van deze zaadeters overwinteren in groepen en ze wijzen elkaar de weg naar voedzame hapjes.

Roodborst, winterkoning, heggenmus

Roodborst, winterkoning en heggenmus zijn insecteneters. Voor hen is het vooral in de winter behelpen. Heel blij zijn ze met gevriesdroogde

meelwormen of insectenmix. Ook een fijn zaadmengsel of ongekookte haver-mout, kleine stukjes pinda of wat broodkruimeltjes zijn geschikt. Leg het voer op enkele beschutte plekjes op de grond in de tuin en geef niet in één keer heel veel, maar herhaaldelijk een klein beetje. Ze rommelen namelijk wel een paar keer per dag de tuin door en volgen dan een soort 'voedselroute' van kansrijke plekjes.

Mees

Mezen (staart-, pimpel-, kool- en zwarte mees) zijn acrobaten die gerust ondersteboven hangend met zijn tien in de boom iets eten. Hang dus eten voor ze in een boom: vetbolletjes in een vetbolhouder en pinda's in een silo. Of 's winters zo'n gezellige pinda-slinger. Daarnaast zijn ze te porren voor zonnebloempitten of een silomix in de voedersilo of een voerhuisje.

Lijsterachtigen en spreeuw

Merel, zanglijster, kramsvogel, koperwiek en spreeuw zijn niet kieskeurig. Ze eten rotte appels of peren en krenten of rozijntjes. Maar ze lusten ook vetbollen en zaadmengsels. Ze kunnen wel erg competitief zijn, dus maak drie of vier voerplekken op de grond.

Boomkruiper, boomklever, grote bonte specht

Dit zijn vogels die hun voedsel zoeken langs een boomstam. Voer ze dus ook langs een boomstam. Smeer er wat vogelpindakaas of ander vet op, of hang een pindasilos vlak langs de stam.

Grote vogels weren

Natuurlijk moeten ook kraaiachtigen, meeuwen en duiven eten. Deze grote vogels komen echter vaak in groepen en eten in korte tijd alles op. Om de kleinere vogels dan te helpen gebruik

je voedersilo's, eventueel met een beschermkooi. Voer op de grond of voertafel dek je ook met een beschermkooi af. Strooi verder kleine beetjes. Zo zijn de mussen er snel bij als je het tafelkleed uitklopt, maar halen meeuwen daar hun neus voor op. Voer ook onder struiken, dat is gewoon onhandig voor grote vogels. Grote vogels kunnen makkelijk grote afstanden afleggen en scharrelen toch wel hun kostje bij elkaar.

MAG JE 'S WINTERS WATER GEVEN AAN VOGELS?

Ja, vogels zijn blij met iedere dag een platte schaal vers water om van te drinken en in te badderen.

Strengere vorst

Vriest het heel hard en blijft het water niet open? Geen probleem. Ze pikken dan sneeuw of rijp om aan vocht te komen. Je kunt wat ijsblokjes vergruizen en de ijsplinters aanbieden. Erg koud in de buik, maar het helpt tegen de ergste dorst.

IS HYGIËNISCH VOEREN ONZIN?

Nee, hygiënisch voeren is heel belangrijk. Verwijder poepjes, schimmels en bacteriën op tijd. Als de hygiëne niet goed is, doet bijvoeren meer kwaad dan goed.
Tips:

1. Voer hoeveelheden die vóór de avond opraken, zodat er geen resten overblijven.
2. Borstel of schud voerhuisjes en voertafels regelmatig schoon.
3. Inspecteer silo's wekelijks. Als de zaden nat zijn en klonteren, moet je ze weggooien.
4. Ververs water in waterbakken regelmatig.
5. Ontsmet de voer- en waterplaats af en toe met kokend water.
6. Houd goed in de gaten dat vetproducten (vetbollen, vogelpindakaas enzovoort) niet ranzig worden als het warmer weer wordt en haal ze weg als dat wel gebeurt.

Muizen en ratten

Met deze tips minimaliseer je eventuele overlast door ratten en muizen.

1. Zorg ervoor dat 's nachts geen voer blijft liggen. Dan planten muizen en ratten zich minder snel voort.
2. Voer in een voedersilo en niet op de grond en plaats er een opvangschaal onder om te voorkomen dat de vogels op de grond morsen.
3. Haal gemorste zaadjes regelmatig weg.
4. Stop eventueel een paar weken met voeren.

KAN IK ZELF VOGELVOER MAKEN?

Ja! Het is ietsje meer werk,
maar leuk om te doen en
het ziet er prachtig uit!

Spechtenblok

Maak zelf een spechtenblok van
een dikke boomtak of een
openhaardblok. Boor gaten in
het hout, vul ze met vogelpinda-
kaas en hang het in de boom.

Lees hier de uitgebreide uitleg.

Spechtenblok

Pindaslinger

Een pindaslinger rijgen is een
gezellige bezigheid met kinderen.
Maak met een prikpen of spijkertje
eerst een gaatje in de pinda, dat
rijgt makkelijker.

Vetbol-creaties

Zelf vetbollen maken is makkelijk.
Wees creatief: giet het gesmolten
vet eens in een ouderwets kopje
met een oortje dat je ophangt aan
een tak of maak een fantastische
vogeltaart!

Vogeltaart

Tuinvogeltelling

Shop

Vogelgids

Tuinrichting

Lees meer over:

1. [de Nationale Tuinvogeltelling](#)
2. [de vogels uit deze Special](#)
3. [het kopen van voer of nestkasten](#)
4. [een vogelvriendelijke tuinrichting](#)